

06.09.2006

SES

LLF/jby

FREDERIKSBERG HAVE & SØNDERMARKEN

Referat af 1. Kontaktgruppemøde

Den: 16. august 2006 kl. 16.00 – 18.00

Kulturcaféen ved Frederiksberg Runddel.

Deltagere:

Knud Flensted, Danmarks Ornitologiske Forening

Vagn Göte, Friluftsrådet

Bjarne Christiansen, De Frederiksbergske Slotshavers Venner

Karsten Klintø, Frederiksberg Kommune, Teknisk direktorat

Mogens Thiim, Frederiksberg Ældreråd

Poul Holm, Danmarks Naturfredningsforening

Tine Gammelby, SSP Frederiksberg Kommune

Pia Rubek Jørgensen, Frederiksberg kommune, Kulturdirektoratet

Jens Hall Andersen, Frederiksberg kommune, Kulturdirektoratet

Adam Hey, Frederiksberg Erhvervsråd

Karsten Bundgaard, Hærens Officersskole

Erik Rasmussen, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd på Frederiksberg

Peter Erlitz, Frederiksberg Bladet

Niels Møllergaard, Chefkonsulent, Slots- og Ejendomsstyrelsen

Jens Balsby Nielsen, Landskabsarkitekt, Slots- og

Ejendomsstyrelsen

Lars Friis, Slotsgartner, Slots- og Ejendomsstyrelsen (Formand)

Fraværende:

Michael Varming, Hovedstadens Forskønnelse

Margrethe Floyan, Kunsthistoriker

Anne Birgitte Madsen, Danmarks Idrætsforbund

Inger Wiene, Kulturmiljørådet for København og Frederiksberg Kommuner

René Stampe, Danmarks Handicap Forbund

Program:

1. Velkomst og præsentation

Niels Møllergaard bød velkommen til det første møde for Kontraktgruppen for Frederiksberg Have og Søndermarken. Med indkaldelsen var udsendt et kommissorium for kontaktgruppen.

Niels Møllergaard gennemgik de væsentligste punkter for gruppens sammensætning og arbejdsfelt. Da det er Slots- og Ejendomsstyrelsens første Kontaktgruppe vil mødefrekvens og dagsordenen for møderne blive tilpasset behovet og de ønsker, der måtte opstå.

2. **Igangværende projekter**

Herefter præsenterede landskabsarkitekt Jens Balsby Nielsen de aktuelle udviklingsprojekter Slots- og Ejendomsstyrelsen har gennemført siden borgermødet den 25. april og de projekter, som Styrelsen har i støbeskeen for de næste år i Frederiksberg Have og Søndermarken.

Zoo projektet

Anlægsarbejderne i Frederiksberg Have, som følge af det nye elefant anlæg, er nu gennemført med hævnningen af terrænet, omlægning af Zoogangen og tilplantning af den fremtidige sigtelinie fra Frederiksberg Have til Elefanthuset. Næste etape med anlæg af det vandbassin og sumpbed, der skal danne afgrænsning til elefantområdet, er netop startet og forventes afsluttet til november.

Der var i kontaktgruppen spørgsmål til størrelsen af det areal, der var afstået til Zoo og positiv tilbagemelding omkring udformningen af det nye stiforløb på Zoogangen.

Ny indgang fra Porcelænsfabrikken

Åbningen af den nye indgang fra det tidligere porcelænsfabrik til Bomhaven i Frederiksberg Have skete i maj måned. Indgangen er en følge af Frederiksberg Kommunes lokalplan for Porcelænsfabrikken. Frederiksberg Kommune og Slots- og Ejendomsstyrelsen har fundet den nye indgang vigtig i forbindelse med udvikling af det nye boligkvarter og universitetsområde. Den nye indgang indgår i Frederiksberg Kommunes stiplanlægning, og derved er den nye indgang unik, og det forventes ikke, at den vil danne præcedens i forhold til andre boligkvarterer omkring Frederiksberg Have.

Nyt point de vue på Andebakkeøen

På baggrund af Michael Droobs vinderforslag i den offentlige idékonkurrence til et nye point de vue på Andebakkeøen har Slots- og Ejendomsstyrelsen fremsendt en ansøgning til Frederiksbergfonden om støtte til projektering og anlæg. Projektet består i et 14 meter høj arkitektonisk bygværk, der forener barokhavens store linier med den romantiske havens intime haveoplevelse.

Der var i kontaktgruppen en generel enighed omkring projektets æstetiske kvaliteter, og at det er positivt med et nyt element, der med en moderne arkitektur, markerer et positivt brud med de øvrige bygværker i haven. Der var stor enighed om projektets kvaliteter set

fra slottet, men der var kritiske spørgsmål til, hvordan det nye point de vue vil tage sig ud set fra siden. Dette spørgsmål vil indgå i den fremtidige detailprojektering af elementet og beplantningerne omkring.

Renovering af legeplads

Den eksisterende legeplads i Frederiksberg Have trænger til en fornyelse. Der er indenfor det sidste år fjernet legepladsudstyr, som ikke længere kunne leve op til sikkerhedskravene. Slots- og Ejendomsstyrelsen har derfor ansøgt Frederiksbergfonden om støtte til fornyelsen af legepladsen. Tanken er at lave en indbudt projektkonkurrence om udformning og levering af nyt legepladsudstyr til fornyelse af legepladsen.

Kontaktgruppen var enig i behovet og anbefalede en nærmere koordinering med Frederiksberg Kommune omkring afgrænsningen af målgruppen. Slots- og Ejendomsstyrelsen blev anbefalet at fortsætte dialogen med Frederiksberg Kommunes stadsgartner og Kulturdirektorat omkring de konkrete behov.

Slots- og Ejendomsstyrelsen vil på næste møde i kontaktgruppen fremlægge de konkrete resultater fra koordineringen med Frederiksberg Kommune, og når svaret på ansøgningen til FrederiksbergFonden forligger, kan den videre proces planlægges.

3. Den daglige drift

Slotsgartner Lars Friis beskrev kort den daglige drift i Frederiksberg Have og Søndermarken, der gennemføres med 4 eksterne entreprenører, som varetager henholdsvis:

- Gartnararbejdet (HedeDanmark)
- Service og renhold (Ingemann Hansen & Søn)
- Havevagt (Siemens A/S)
- Teknik (Slotsholmsteknik A/S)

Til vinter vil der igen blive skovet en del gamle træer. Slots- og Ejendomsstyrelsen har gennem en lang årrække ført en kontinuerlig registrering af farlige træer. På den liste føres løbende tilsyn med træer, som har synlige skader, svampeangreb og som står på steder, hvor der færdes mange mennesker. Træerne på listen gennemgås mindst en gang årligt, og når det ud fra en faglig vurdering skønnes nødvendig udføres enten en beskæring eller fældning. Allerede nu har synlige svampeangreb vist, at der også til vinter skal fældes store gamle træer for ikke at løbe en risiko for havens publikum.

Det aftaltes at lave en rundtur i Frederiksberg Have og Søndermarken i løbet af september måned for at redegøre for den planlagte skovning og udtynding af buskplantningerne. Der var i Kontaktgruppen stor opbakning omkring en gennemgang af skovningen i efteråret, inden den iværksættes. Det anbefalede, at

lade gamle træer stå længst muligt af hensyn til fugle- og insektlivet i haverne.

Der er i foråret indplantet en lang række nye træer i haven til den langsigtede fornyelse af havens træer. Der anvendes især hjemmehørende arbejder, hvor det er muligt. I udvalgte arealer i Frederiksberg Have anvendes sjældne eksotiske træer, der oprindeligt har været anvendt i den romantiske have. Det blev anbefalet også at anvende træer, som har en historisk oprindelse. Fonden for Træer og Miljø råder blandt andet over træer, der er efterkommere af historiske træer, som det kunne være interessant at anvende som solitærtræer med en særlig historie.

Skråningen ved Frederiksberg Slot udgør en særlig udfordring for havedriften. Havens børn ynder at anvende de stejle skråninger som legeplads, hvilket slider utroligt hårdt på overfladerne. Slots- og Ejendomsstyrelsen kunne vælge med jævne mellemrum at rette skråningerne op, hvilket er meget dyrt, eller at forbyde færdsel på skråningerne. Forskellige mulige løsninger blev diskuteret i kontaktgruppen, og det blev anbefalet at arbejde videre med information (skiltning) og hegning.

Lars Friis beskrev årets sommerblomsterplantning i Frederiksberg Have ved Frederiksberg Runddel. Haven er både designet, plantet og passet af havens gartnerentreprenør: Hededanmark. Der var i kontaktgruppen stor ros til udformningen af årets sommerblomsterplantning. Der blev samtidigt orienteret om, at der i forhavens bede denne vinter/forår udelukkende vil blive lagt forskellige forårsløg.

Også i Frederiksberg Have opfattes cykler som et problem, hvor flere af havens brugere føler sig generet. Det anbefales at undersøge om cyklende vagter kan løse problemet. Men der var i kontaktgruppen enighed om, at der skal en flersidig tilgang til håndtering af problemet, hvor en indsats fra politi og havevagt skal kombineres med en ændring af den offentlige holdning til cykler i parkerne.

Hunde i Søndermarken er en udfordring. Mange brugere føler sig generet af de løse hunde i Søndermarken. Endnu er der ikke fundet nogen løsning på problemet. Kontaktgruppen må på et senere tidspunkt diskutere dette nærmere.

Med den varme sommer har anvendelse af engangsgrills i haven været et problem. Når der anvendes grill på plænerne, efterlades afbrændte mærker. Havevagterne har gjort en stor indsats for at begrænse anvendelsen af engangsgrills, men alligevel har sommeren medført en række afbrændte huller.

Hærværk er især et problem i Søndermarken; smadrede flasker i springvandet på Springvandsplænen, graffiti på toiletbygningen,

afbrændte bænke og smadrede ruder i Cisternernes glasbygninger. Det er især Søndermarken, som er udsat og specielt i de perioder, hvor de unge har god tid; eksamenslæsningsperioder og inden skolestart i august. Kontaktgruppen anbefalede et yderligere samarbejde med SSP, som har Gadepiloter, der kunne holde et ekstra øje med Søndermarken i de kritiske perioder.

3. **Eventuelt**

Kontaktgruppen spurgte til planerne for Søndermarken. Der er planer for fornyelse af Norske partiet. I 2005 udarbejdede to landskabsarkitektstuderende et projekt til genskabelse af en bro henover norske parti og fornyelse af beplantningen omkring. Dette projektforslag vil der arbejdes videre på, når de fornødne midler tilvejebringes. Det aftaltes, at Jens Balsby Nielsen fremsender projektbeskrivelsen til Poul Holm, som vil undersøge mulighederne for en ekstern sponsor for genskabelse af broen.

De Frederiksbergske Slotshavers venner anvender i dag Norske Huset til oplag mv. De er meget interesseret i at indgå i en tættere dialog omkring den historiske bygnings fremtidige anvendelse.

Toiletbygningen i Søndermarken er blevet renoveret udvendigt i år, og så håber vi, at huset vil blive skånet for yderligere hærværk og graffiti.

Der har i Frederiksberg Bladet været en dialog omkring tilstanden af Apistemplet og Det Kinesiske Lysthus. Slots- og Ejendomsstyrelsen har udarbejdet en foreløbig oversigt over behovet for renovering, og gennemførelsen af de nødvendige arbejder vil som, det ser ud nu, kræve et bidrag fra eksterne sponsorer. Det er Slots- og Ejendomsstyrelsens håb, at det igangsatte udredningsarbejde omkring bygningernes tilstand kan indgå i en ansøgning om eksterne bidrag til bevarelse af de unikke bygværker. Kontaktgruppen anbefalede, at der arbejdes videre på at sikre bygningernes overlevelse, og der fremkom flere forslag til fonde, som kunne indgå i finansiering af renoveringsarbejderne.

Poul Holm spurgte til mulighederne for nedsættelse af en arbejdsgruppe, der kunne arbejde for nedgravning af Roskildevejen mellem Frederiksberg Have og Søndermarken. Det er et projekt der gennem historien flere gange har været oppe og vende, men uden synlig resultat. Det anbefales, at arbejde videre med en fredelig-gørelse af Roskildevej i et samarbejde med Frederiksberg Kommune.

Der fremkom fra Slots- og Ejendomsstyrelsen et forslag til etablering af et leslåningslaug i Frederiksberg Have på baggrund af de erfaringer, som Skov- og Naturstyrelsen har med leslåning i Gribskov. Der var i kontaktgruppen stor interesse for ideen.

Der blev spurgt til en arrangementspolitik for Frederiksberg Have og Søndermarken. Niels Møllergaard redegjorde i korte træk for den gældende politik, der er under revision for tiden. Det blev anbefalet at Slots- og Ejendomsstyrelsen udarbejder en oversigt over planlagte arrangementer i haverne, så både kontaktgruppen, kommunen, brugerne og erhvervslivet omkring haverne kan se planlagte aktiviteter. Der efterlyses en erstatning for den årlige opera i Søndermarken.

Der fremkom et forslag til belysning af Frederiksberg Slot. Dette forslag passer helt ind i Frederiksberg Kommunes belysningsplan, der også omhandler forslag til gennemgang af belysningen i Søndermarken. Slots- og Ejendomsstyrelsen vil sammen med Frederiksberg Kommune arbejde videre med idéen, så en eventuel belysning af slottet vil blive afpasset med en fornyelse af belysningen omkring Springvandsplænen og Korups alle, samt overvejelser omkring en afvikling af belysning på tværstierne i Søndermarken. Dette punkt vil indgå i en senere drøftelse i Kontaktgruppen.

4. Næste møde

Næste møde er tirsdag **d. 14. november 2006 kl. 16.00**. Mødet vil tage udgangspunkt i en rundtur i haven, hvor de forskellige projekter kan ses på stedet.

Derudover indbydes kontaktgruppen til en rundtur i haverne **d. 18. september kl. 16.00 til ca. 18.00** for at diskutere Slots- og Ejendomsstyrelsens planlagte skovninger til vinter.

Med venlig hilsen

Niels Møllergaard, Lars Friis, Jens Balsby Nielsen
Slots- og Ejendomsstyrelsen